

Atf: Öztürk, V. (2021). Yeni Medya Çağı'nın Siyasi Söyleminde Risk Algısı. *Sosyoloji Dergisi, 41-42, 241-261.*

Araştırma Makalesi / Research Article

YENİ MEDYA ÇAĞI'NIN SİYASİ SÖYLEMİNDE RİSK ALGISI*

Volkan ÖZTÜRK**

Öz

Bu çalışmada yeni medya araçlarıyla Türk siyasetindeki risk içerikleri incelenmiştir. Günümüz toplumu hızlı bir değişim içindedir. Bu toplumun en belirgin özelliği, bilgi, bilişim ve iletişim teknolojilerinin gelişimi ve buna bağlı olarak sosyal düzende yaşanan keskin dönüşümlerdir. Yeni Medya Çağı olarak adlandırılabilir bu düzende internet ve sosyal medya ile iletişim sistemi kökten değişmiştir. Değişime, siyaset de eşlik etmiştir. Bu süreçte teknolojinin bir sonucu olarak yeni risk alanları oluşmuştur. Risk hayatın her alanında olduğu için siyaset, yeni medya aracılığıyla risk tabanlı bir söylem oluşturmuştur. Bu nedenle Yeni Medya Çağı'nın siyasi söyleminde risk algısı araştırılmıştır. Araştırmada Ulrich Beck'in Risk Toplumu kuramının ve Michel Foucault'nun iktidar çözümlemelerinin günümüz dünyasını en iyi şekilde yansıttığı düşünülmüştür. Bu çerçevede, siyasette en çok kullanılan sosyal medya aracı olan Twitter araştırmaya konu edilmiştir. Türk siyasetini temsil eden 4 liderin Twitter hesapları, 31 Mart 2019 Yerel Seçimleri döneminde incelenmiş, ek olarak veri elde edebilmek için 4 partinin İzmir İl Başkanları ve delegeleriyle derinlemesine görüşme yapılmıştır. Niteliksel olan bu çalışma ile seçim döneminde Twitter kullanım analizi, Türk siyasi haritası, siyasette riskin konumu ve siyasi alanın yeni medya araçlarıyla siyasi sunum yapma pratikleri çözümlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yeni Medya Çağı, Risk, Siyaset, 31 Mart 2019 Yerel Seçimleri, Twitter, Algı Yönetimi

* Bu makale, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsüne bağlı olarak, Prof. Dr. Dilek Yeşiltuna danışmanlığında, 2020 tarihli 'Yeni Medya Çağı'nın Siyasi Söyleminde Risk Algısı' adlı doktora tezinden makaleye çevrilmiştir.

** Dr., dr.ozturkvolkan@gmail.com; ORCID: 0000-0002-0452-1263

Makale Gönderim Tarihi: 20/09/2021, Makale Kabul Tarihi: 12/10/2021

Risk Perception in the Political Discourse of the New Media Age

Abstract

In this study, Risk content in Turkish politics was examined with new media tools. Today's society is changing rapidly. The most distinctive feature of this society is the development of information, information and communication technologies and, accordingly, the sharp transformations in the social order. In this order, which can be called the New Media Age, the system of communication with the internet and social media has changed radically. Change has been accompanied by politics. As a result of this process, new areas of risk have been created due to technology. Because risks have a place to be in all aspects of life, politics has created a risk-based discourse through new media. For this reason, the perception of risk has been investigated in the political discourse of the new media age. In the study, Ulrich Beck's Risk Society and Michel Foucault's analysis of power were considered to best reflect the modern world. Against this background, Twitter, the most widely used social media tool in politics, has been the subject of research. The Twitter accounts of 4 leaders representing Turkish politics were examined during the 31 March 2019 local elections, and in addition, in-depth interviews were conducted with the Izmir provincial presidents and delegates of 4 parties to obtain data. The qualitative analysis of Twitter usage during the election period, the Turkish political map, the position of risk in politics and the practice of making political presentations with new media tools of the political field were analyzed.

Keywords: New Media Age, Risk, Politics, 31 March 2019 Local Elections, Twitter, Perception Management

Giriş

Günümüz toplumları ciddi bir değişme süreci içerisinde yer alır. Değişimin kökenini, teknolojik gelişmeler ve iletişim-bilişim sistemlerindeki değişimler oluşturur. Bu çerçevede bakıldığında, içinde bulunulan çağ için 'Yeni Medya Çağı' kavramı kullanılabilir. Bu çağın siyasi görünümü ve içeriği, oldukça etkindir. Siyasi içerik bir yandan siyasi grupların ve söylemlerinin meşrulaştırma olanağı taşımasını sağlarken diğer yandan meşruluğun zarar görmesine de neden olabilmektedir.

Tarihsel süreçte temsiliyet sağlayan siyasi erkler, varlıklarını sürdürebilmek adına kendilerini yeniden üretme gereksinimi taşımışlardır. Bu gereksinimi sağlayabilmek adına, denetimi ve algı yönetimini başarılı şekilde

yapabilme, risk faktörlerini etkin şekilde analiz etme zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Denetim ve algı yönetimi, riskle ilişkili koşullara ve risk algısına bağlı olarak düzenlenir. Dolayısıyla erkler, döneme özgü iletişim araçları ve kollarıyla, risk algısı çerçevesinde söylemlerini devam ettirirler. Günümüz Yeni Medya Çağı'nda yer alan özgün iletişim yapısı, bu yapıda yer alan sosyal medya araçlarının denetiminin güç olması, algı kontrolünün yetersizliği ve kontrol gereksinimi risk algısını değiştirmiş, siyasi alan ve bireyin kendisi yeni risk ortamlarına konu olmuştur. Siyasal erklerin kendilerini yenileme ve dönüştürme durumları, iletişim-bilişim teknolojilerine bağımlı hale gelmiştir. Söylem çerçevesinde Foucault'nun belirttiği denetim arzusu ve örtük risk algısı, Beck'in ifade ettiği bilişim-iletişim çağının bir çeşit risk toplumu olduğuna yönelik teorisi, Yeni Medya Çağı'nın siyaset, iktidar ve birey alanına ışık tutmaktadır. Bu nedenle çalışmada Foucault ve Beck'in kuramlarından hareketle Yeni Medya Çağı'nda değişen risk algısı, bu algının yeni medya araçlarında sunulması ve siyasi erklerin risk algılarının ne olduğu, özetle Yeni Medya Çağı'nın siyasi söyleminin risk algısı araştırılacaktır.

Araştırma için ilk olarak Yeni Medya Çağı'na, iletişim ve bilişim sisteminin risk ilişkisine, ardından Yeni Medya Çağı'nın siyasi yapısına, bir sonraki adımda siyasi söylemdeki risk algısına, son olarak da 31 Mart – 23 Haziran 2019 Yerel Seçim Dönemi'nde risk çerçevesinde liderlerin Twitter kullanım analizlerine yer verilecektir.

1. Yeni Medya Çağı – İletişim-Bilişim Sistemi ve Risk İlişkisi

Yeni Medya Çağı, iletişim-bilişim sistemlerinin gelişmesiyle karakterize olmuştur. İletişimin sadece araçları değil yapısı da değişmiştir. Dönemi karakterize eden şey, iletişim sisteminin çift yönlü bir içerik taşımasıdır. Tarihsel perspektifte bilgiyi yayan araçlar olan gazete, dergi, radyo, televizyon ve internet, sosyal denetimi sağlayan araçlara dönüşmüştür (Üvez, 2014:124). Bu araçlar denetim sağlama araçları olarak kullanılırken aynı zamanda karşıt söylem geliştirmeye de olanak sağlamıştır. Araştırma içinde vurgulanan temel yönlerden biri, bilişim sistemleri temelli araçların bir yandan denetim sağlamak için kullanılırken diğer yandan özgürleştirici bir güce sahip olduğu yönündedir. Peki temeli temsil eden bilişim sistemleri ne anlama gelir?

Bilgi teknolojilerinin anlamı, geniş bir ifadeyle bilginin üretilmesi, kayıt altına alınması, depolanması ve saklanması, bilgilere erişilebilmesi, transfer edilmesi gibi işlemlere olanak veren teknolojiler olmasıdır (Tahirov, 2009:123 ve 130). Bilişim sistemleri ve teknolojideki önüne geçilemez ilerleme hayatın her alanına etkide bulunmuş, sosyal ve siyasi kategorinin algı ve anlamlandırma yönelimini değiştirmiştir. Bu çerçevede yeni bir medya dünyası oluşmuştur.

1.1. Yeni Medya Dünyası

Yeni medya dünyası, yeni medyanın şekillendirmesiyle oluşan dünyadır. Bu dünyada iletişim biçimleri ve söylemler değişmiş, kökten farklılaşmalar söz konusu olmuştur. İletişim araçları, kitlenin iletişim tarzı ve yapısı, mahremiyet düşüncesi ve yaklaşımları, tek merkezlilik, toplumsal ve kişisel algı ve değerler gibi pek çok değişim yaşanmıştır. Dolayısıyla bu değişimler siyasi ortam için yeni risk alanları ve algıları oluşturmuştur.

Kavramsal çerçevede yeni medya, bilgi ve iletişim teknolojilerini, bununla ilgili sosyal bağlantıları, iletişimi sağlayan araçları ve iletişim araçlarıyla gerçekleşen iletişimi, bu iletişim sonucu gerçekleşen sosyal düzen ve organizasyonları kapsayan bir terimdir (Lievrouw, Livingstone, 2007:23). Özellikleri ise mesafelerin ortadan kalkması, iletişim kurulabilen insan sayısının oldukça fazla olması, her an bilgiye erişebilme olanağının doğması, sınırsız verinin saklanabilmesi olarak sıralanabilir. Bunların yapılabildiği ortam, sanal ortamdır.

Yeni Medya Çağı'nda medya organları, geleneksel medya organlarına göre geri bildirim, hız, zaman-mekan döngüsünde değişim gibi noktalarda ciddi farklılık gösterir. Farkı sağlayan temel kavram ise internettir.

İnsanlık tarihinin başlangıcından beri iletişimin sağlanabilmesi adına sürekli gelişmeler yaşanmıştır. Her zaman 'hız' ön planda olmuştur. Bu çerçevede bakıldığında doğa olanakları, söz, yazı, gazete, telgraf, radyo, televizyon, cep telefonu şeklinde iletişim hızı her seferinde arttırılmaya çalışılmış ve iletişimde daha fazla kişiye ulaşma kaygısı ön planda olmuştur. Son kertede internet, bilginin en kolay, en hızlı ve en fazla kişiye ulaşma potansiyeli olan bir kaynak olarak temel bir devrim niteliği taşımıştır.

İnternet, kendi içinde çeşitli alanlara entegre olmuştur. Mobil teknolojilere uyarlanmasıyla her an her yerde bilgiye erişim ve insanlar arası iletişim kolaylıkla sağlanabilmiştir.

İnternet olanakları Web olanakları olarak düzenlenmiş, Web 1.0, Web 2.0 şeklinde ayırım oluşturulmuşken Web 3.0 ve Web 4.0 teknolojilerinin altyapılarına dair gelişmeler söz konusudur. Günümüzde Web 2.0 teknolojileri, sosyal medyanın bilişim yönüdür.

1.2. Sosyal Medya

Sosyal medya siteleri, bireylerin hem kendileriyle hem de ilgilendikleri alanlarla ilişkili olarak çevreleriyle paylaşımında bulunmalarını sağlayan araçlardır. Farklı alanlarda pek çok sosyal medya ağından bahsedilebilir.

Sosyal medya araçlarıyla bireyler çeşitli profiller ve içerikler üretebilir, gönderebilir ve çeşitli aktiviteleri takip edip aktivite yaratabilirler. Bu alan, her konu hakkında bilginin yayılmasını ve maksimum hıza ve kişiye ulaşılabilme olanağını sağlamıştır. Bu araçlarla siyasi çerçevede örgütlenme ve yayılma amaçlı kullanım pratikleri de oluşmuştur.

Siyasi alanda Twitter, belirli bir karakter sayısı ve içeriğiyle, siyasi paylaşım açısından son derece işlevseldir. Siyasi anlamda önemli açıklama ve paylaşımlar, bu platformda yapılmaktadır. Bu çerçevede, çağın siyasi iletişim yapısı ve tarzı değişmiştir.

2. Yeni Medya Çağının Siyasal Yapısı

Yeni Medya Çağı, tarihsel olarak farklı bir döneme işaret etmektedir. Bu dönemin siyasal içeriğini siyasi kültürün değişimi, yeni toplumsal hareketler, Foucault ve Beck'in siyasi söylem, iktidar alanı ve risk çözümlenmeleri, bilgi denetimi ve algı yönetimi karakterize eder.

2.1. Tarihsel Perspektifte Siyaset ve Siyasi İletişim-Kültür Değişimi

Basit çerçevede siyaset, sosyal sorunları çözmek adına yapılan müzakere, pazarlık ve hakların belirlenme sürecidir (Bekiroğlu, Bal, 2014:25). Siyaset zaman içinde tek kişi ya da devlet merkezli olmaktan çıkarak birey odaklı olmuş, sivil topluma kaymıştır. Dolayısıyla, siyasi kültür de değişmiştir.

Sivil toplum gelişimi, Türkiye için de söz konusudur. Baskı temelinden rıza temeline kayan bir dönüşüm gerçekleşmiştir. Sivil toplumun daha ön plana çıktığı bir yapılanma oluşmuştur. Bu durum, istisnalar dışında dünya ülkeleri için geçerlidir. Özellikle iletişim devrimi, bu temelin daha sağlam olmasını sağlamış ve siyasal iletişimin hem ideolojik yapısını hem de aracını değiştirmiştir.

Sivil toplum inisiyatifinin artması konusunda siyasi alanda Twitter ön plana çıkmakla birlikte Türkiye'de de bu değişime tanık olmak mümkündür. Bu noktada yeni bir siyasi kültür, buna bağlı olarak toplumsal hareketlerde de değişimler ortaya çıkmıştır.

Toplumsal hareketler tanım olarak, durağan ve belli kurallar silsilesiyle varlığını sürdüren toplumun içsel çatışmasını, mücadelesini ve direnme yöntemini anlatan kavramdır (Işık, 2015:1).

Yeni Toplumsal Hareketleri önceki hareketlerden ayıran en temel özellikler, 'çoğulculuk' ve 'farklılık' gibi kavramlara vurgu yapılması, yapılan protestoların bireysel ve kolektif kimliklerin karışımı şeklinde ele alınması,

şiddetten uzaklaşıp uzlaşıya yönlendirilmesidir (Çoban, 2009:176). Ayrıca yeni medya araçları ile çok iyi bir entegrasyon söz konusudur.

Yeni toplumsal hareketler birçok nedenle birlikte gerek iktidar gerekse çevresel risklerle ilgili olarak ortaya çıkmaktadır. Bu noktada da Foucault ve Beck'in görüşleri hem siyasi söylem hem de risk alanında son derece önem taşımaktadır.

2.2. Foucault ve Beck Bağlamında Siyasi Söylem ve İktidar Alanı

Foucault'nun görüşüne göre 18. yüzyıldan itibaren kapitalizmin gelişmesiyle beraber insan hayatı, siyasi tekniklerin alanına girmiştir (Foucault, 2011:17). Bu noktada siyaset söylemi hegemonya, tahakküm, direnme ve kaçış kavramlarını içermeye başlamıştır. Bu kavramlar, günümüzde siyasi erkerin temelde yapmaya çalıştığı yönelimin tezahürüdür. Foucault'nun belirttiği gibi siyasi alanın denetim nosyonu, iktidarın hayatın her alanına girmiş olma durumu, aynı zamanda kaçış manevralarının her zaman varoluşu, günümüz siyasi yapılanmasını açıklar niteliktedir. Nitekim bu siyasi yapılanma, tahakküm, denetim ve aynı zamanda kaçış mekanizmalarını yeni medya aracılığıyla oluşturur. Bu nedenle Foucault'nun siyasi çözümlemesi, günümüz dünyasında yeni medya aracılığıyla kendini gerçekleştirir. Tam da bu noktada teorik olarak Yeni medya Çağının siyasi yapısını tamamlamaktadır. Yeni Medya Çağında siyasi alandaki savaş, iletişim organları üzerinden yapılır. Bu çağda siyasetin temelini risk oluşturur ve bu çerçevede de Beck'in risk çözümlemeleri devreye girer. Beck, var olan çağı iki ayağı olan bir çağ olarak nitelendirir.

Beck'e göre modernliğe ait iki çağ vardır. İlki basit, Sınai Modernlik, diğeri ise siyasal alanın icadı çağrısında bulunan Düşünümsel Modernlik'tir (Beck, 2013:12). Modernleşmenin ikinci aşaması, Düşünümsel Modernlik'tir ve içinde bulunulan dönem, bu kavramın içeriğini taşır. Burada risklerle dolu bir dünyanın temeli vurgulanır ve sağ-sol artık yerini güvenli-güvensiz algısına bırakmıştır. Modernliğin yan etkileri, risklerin hesaplanamazlığını içerir. Bu nedenle toplumsal görünüm, risk içeriğiyle karakterize edilmektedir. Düşünümsel Modernlik, modernliğin başarısızlıklarının yan etkileriyle yüzleştiği, daha bilinçli olmayı sağlayacak alt siyaseti beraberinde getirir. Bu yaklaşım, risklerle dolu bir hayata vurgu yaparken aynı zamanda özellikle vurgulanan siyasal anlamda kaçış mekanizmalarını da kurgulamış olur. Bu alan da küresel bir görünüm taşır. Beck'in yaklaşımındaki küresellik, yerkürede ortaya çıkan etki ve tepkilerin, refah ve yoksullukların, risk ve emniyetin arz ve taleplerin yerel olmamalarıdır (Günerigök, 2018:118). Başka bir ifadeyle, risk ve siyaset, küreselleşmiştir. Beck'in küresel riskleri çerçevesinde Foucaultcu anlatımıyla hegemonya ve

denetim sağlanmaya çalışılır, aynı zamanda kaçış mekanizmaları da sunulur ve tüm bunlar yeni medya aracılığıyla gerçekleşir. Bu nedenle çalışma için iki düşünürün iki farklı yaklaşımı, çalışma amaçları çerçevesinde ele alınmıştır.

Genel olarak çeşitli göstergeler ışığında Foucault'daki iktidar alanlarının parçalılığı, hegemonya, denetim arzusu ve aynı zamanda kaçış mekanizmaları günümüze uyarlandığında, internet dünyasında kaçış manevralarının denetlenememesi ve siyasetin yeni medya dünyasında icra edilerek bunun da risk temelleri üzerinden yapılması, Beck'in risk çözümlemesinin zorunluluğunu göstermektedir. Bu anlamıyla çalışma için siyasal alan ve risk içerikleri, başat olarak Foucault ve Beck çerçevesinde düzenlenmiştir. İçinde bulunulan Yeni Medya Çağı toplumunun siyasi görünümü, Foucault'nun iktidar ve Beck'in risk ilişkileriyle anlamını en iyi şekilde bulmaktadır. Bu noktada bilgi denetimi-algı yönetimi kavramları ortaya çıkmaktadır.

Bilgi denetimi, çeşitli yöntemlerle bilgiyi denetim altına almaktır. Algı yönetiminin amacı ise insanların beyinlerine girerek onları, beklenen davranış ve düşüncelere sahip şekilde hareket etmelerini sağlamaktır (Özdağ, 2016:15).

Bilgi denetimi ve algı yönetimi, kitleleri hareket ettirebilme kabiliyeti göz önüne alındığında son derece önemli bir içeriğe sahiptir. Yeni Medya Çağı'nın siyasi söylemi, algının güvenlik ve risk bağlamında ele alınmasıyla bir anlam kazanabilir. Nedeni de siyasi söylemde medyanın çok büyük etkisinin olması, yeni medya aracılığıyla risk algısının oluşturulması, benimsetilmesi ve kabul ettirilmesi çerçevesinde algı yönetiminin sağlanabilmesidir.

Yeni medya dünyasının araçları ile bilgi denetlenebilir, algı yönetimi sağlanabilir ve bu yapılırken çeşitli yöntemler izlenir. Dolayısıyla risk faktörleri işlenir ve siyasi söylem risk algısıyla meşru içerik kazanır.

3. Siyasi Söylemde Risk Algısı

'Risk 'kavramsal olarak, herhangi bir tehlikeyle ilişkili olacak şekilde hastalık, yaralanma, hasar, ölüm gibi olumsuz durumların oluşma olasılığına vurgu yapar (Furedi, 2017:45). Toplumsal alana uyarlandığında, riskin kitlesel oluşu, kitlesel algılanışı ön plana çıkar. Bu nedenle risk toplumunu, korku kültürünü ve siyasi alandaki görünümünü tanımlamak gereklidir.

3.1. Risk-Risk Toplumu Kavramsal Çerçevesi

'Risk Toplumu 'kavramı, sosyolojik ve psikolojik içerikler taşır. Beck'in analizlerinde risk doğa, toplum, bilim, güven, belirsizlik, korku, tehdit, tehlike, zarar, kriz gibi farklı alanlardadır ve burada yer alan kavramlar risk toplumu içerisinde başat kavramlar olarak görünmektedir (Günerigök, 2018:28-35).

Risk toplumu teknolojik belirsizliklerden yerel bir sorunun küresel hal almasına kadar geniş bir alanı oluşturmaktadır. Çalışmada kullanılan risk toplumu çerçevesi, bunlarla sınırlı kalmadan, siyasal alan dahil olmak üzere tüm alanlarda riskin hüküm sürdüğü bir toplumsal tahayyüle vurgu yapmaktadır.

Endüstrileşme ve yeni teknolojik sistemlerle beraber risk, farklılaşmış ve tahmin edilemez noktalara gelmiştir. Buna bağlı olarak da toplumda korku unsuru ciddi oranda gelişmiş, gerek sosyal gerek kurumsal alan şekillenmiş, doktrinler bu çerçevede kurgulanmıştır. Bir çeşit korku toplumu oluşmaya başlamıştır.

3.2. Risklere Bağlı Korku Distopyası

Yeni gelişen birçok teknoloji söz konusuysen bunların yan etkilerinin neler olduğuna dair boylamsal veriler mevcut değildir. Bu nedenle sonuçlar öngörülemez, riskler de belirlenemez. Bilinmeyen şey tehlikeli, zararlı ve tehdit edicidir. Korku distopyasında yaşamının temel nedeni de burada yer alan 'bilinmezlik'tir.

Tarihte teknolojiye olan inancın sarsılması için sürekli nedenler oluşmuştur. Çernobil enerjide verimlilik artışı için kullanılan nükleer teknolojiye olan güveni, 11 Eylül güvenlik sistemlerine olan güveni, küresel ısınma teknolojiye ve ilerlemeye olan güveni, yeni ortaya çıkan deli dana, domuz gribi, kuş gribi, Covid-19 gibi hastalıklar tıptaki ilerleme ve tıp teknolojisine olan güveni sarsmıştır. Bunlar korku distopyasını oluştururken, bunu besleyen en önemli faktörlerden birisi de terör olmuştur.

Terör, korku algısının diğer boyutunu oluşturur. Terör, *“insanları yıldırma, sindirme yoluyla belli düşünce ve davranışları benimsetmek için zor kullanma ya da tehdit etme eylemidir”* (Kıroğlu, 2006:19). Geniş anlamıyla ise terör üç alanda karşımıza çıkar. İlki savaş alanı, ikincisi toplumsal alan (ırk, din, etnik kökene dayalı ayırım), üçüncü alan ise aile alanı (töre cinayetleri, aile içi şiddet, cinsel taciz vb.) (Bilgin, Kooij, 2006:35-36). Temelde terör denilince politik terör kastedilir. Kastedilen terör içeriği, risk konumuna uyarlandığında risk faktörü olarak siyasette kullanılır. Terörle beraber birçok etken siyasette risk unsuru haline getirilerek sunulur. Bu noktada siyasi konumdaki risk unsurları akla gelir.

3.4. Siyasi Konum Olarak Risk

Riske dayalı korku toplumunda risk, hayatın her alanına nüfuz etmiştir. Siyaset ve risk birbirinden beslenir. Siyaset, risk üzerinden hareket ettiğinde kendini hem meşru kılar hem de mantığın yanında duygulara hitap ettiği için siyasiler açısından daha verimlidir. Risk ise siyaset aracılığıyla kendini daha görünür kılar, kendi kendini besler, varlığını devam ettirir. Bu anlamda siyaset

çerçevesinde risk, farklı alanlara ayrılır. Bu alanlar; siyasal alanda risk, iktidar alanında risk, muhalif alanda risk, yurttaş alanında risk, iletişim-bilişim alanında risk. Bu ayrımlar üzerinden erklerin risk algıları tanımlanabilir.

Siyasal alanda risklere bakıldığında siyasal alanın hem soyut (risk-korku-güvenlik temalarından, tam olarak varlığı ve gerçekleşeceği bilinmeyen ancak her zaman bir ihtimal olarak kalan) riskler üzerinden toplumun korkusunu kullandığı hem de somut, göstergelere dayalı, (ekonomik veriler, hukuksal veriler, eğitimsel, çevresel ve saptanabilir veriler temelli) riskleri kullandığı görülür. Siyasal alan hem korku uyandırarak riskleri üretir hem de riskleri makul düzeyde tutacaklarına dair vaatlerde bulunur. İktidar alanında risk, iktidarın meşrulaşması ve kaynakların kullanılması için risken beslenme durumunu taşır. Başat risk, iktidarın kaybedilmesidir. Siyasal iktidarın birlik ve beraberliğe aşırı vurgusu 'bölünme', mutlak ilerlemeci modern söylemler 'gericilik', devlete ve devlet sistemine aşırı kutsiyet yükleme 'yıkılma', iç ve dış düşmanların varlığının abartılması 'işgal 've 'komplo', öteki unsurların bir tehlike olarak sürekli vurgulanması 'parçalanma', öteki ilan edilenlerin hain olarak damgalanması ve yaftalanması 'ihanet', türdeş bir toplum inşa etme arzusu 'özgürlük', düzene yapılan vurgular ise 'kaos 'korkusunu karşılıklı olarak beslemektedir (Çetin, 2012:30-31). Tüm bu karşıtlar, sisteme bağlılığı geliştirmek amacıyla kullanılır. Ayrıca bilgi denetim ve algı yönetim riskleri de başat görünür. İktidar tarafından güvenlik algısının yerleştirilmesi, otoritenin kullanılabilmesini sağlar. Düşman yaratılarak çekirdekleşme stratejisi uygulanır. Muhalif alanda ise risk, muhalif kanadın iktidarcı domine edilmesi, varlığının sonlandırılması ve temsil ettiği grubun temsiliyet krizine girmesi risklerini taşır. Algı yönetimi ve bilgi denetim riskleri yine ön plandadır. Big Data çerçevesinde sürekli izlenme riski ve hukuksal-yönetimsel riskler içerir. Yurttaş alanı risklerine daha yakındır. Yurttaş alanı risklerine bakıldığında temelde temsiliyet krizi, insan ilişkileri krizi, toplumsal güvenlik krizi, ayrıca somut hukuksal, ekonomik, eğitimsel riskler olarak görülebilir. Son olarak iletişim-bilişim alanında risklere bakıldığında bilgi denetimi ve algı yönetiminin yapılamaması ya da rakip tarafından yapılması, her söylemin kayıt altına alınmasıyla oluşabilecek kişisel alanın ihlali riskleri, yalan haber, karşıt kitlesel hareket için ağların kullanılması gibi durumlar risk içermektedir. Spekülasyon, siber saldırılar son derece yaygın bir risk olarak görülebilir. Bu risklerin görünüşleri yeni medyaya, özellikle de yeni medya araçlarından olan Twitter'a yansımaktadır.

Bahsedilen siyasal alan, iktidar alanı, muhalif alan, yurttaş alanı, iletişim-bilişim alanı çerçevesindeki riskler üzerinden, Twitter analizi ile Türkiye'deki siyasi eğilimlere göre risk algısı ortaya çıkarılacaktır.

4. 31 Mart-23 Haziran 2019 Yerel Seçim Döneminde Risk Çerçevesinde Liderlerin Twitter Kullanım Analizi

Siyasi iletişim tarzı, günümüzde ciddi oranda değişmiştir. Bu çerçevede siyasi iletişimin Twitter'da cisimleştiği görülmüş ve günümüzü tanımlayan 'risk' olgusunun bu araçlarda görülebileceği düşüncesinden hareket edilmiştir. Araştırmanın amacı, önemi, evreni ve örnekleme, ön kabulleri ve soruları, sınırlılıkları ve sonuçların değerlendirilmesi şeklinde sistematik bir yaklaşım benimsenmiştir.

4.1. Araştırmanın Konusu, Amacı ve Önemi

Araştırmanın konusu, Türkiye'de en fazla temsil yeteneğine sahip 4 parti başkanının Twitter paylaşımları çerçevesinde, Türk siyasetinde yönlendirici olan risk algısını, liderler ve siyasi eğilimler nezdinde ortaya koymak, yeni medya aracılığıyla risk unsurlarının paylaşım durumunu ortaya çıkarmaktır. Ayrıca İzmir ilinde kastedilen dört partiyi temsil eden il başkan ve il başkanını temsil eden bireylerle derinlemesine görüşme yapılarak, Twitter incelemelerine yardım ve katkı sağlanması hedefler arasında yer almıştır. Bunun yanında araştırmaya daha yüksek katkı sağlaması için dört partiyi temsil eden delegelerle de derinlemesine görüşme yapılarak, bilgi edinme alanı genişletilmiştir.

Araştırmanın 4 temel amacı vardır. Bu amaçlar;

1. 31 Mart 2019 Yerel Seçimleri döneminde siyasi liderlerin Twitter kullanım analizlerini yapmak
2. Türk siyasi risk haritasını çıkarmak
3. Siyaset-risk ilişkisini ortaya koyarak siyasetin içinde riskin konumunu belirlemek
4. Yeni Medya Çağı'nda siyasi alanın, yeni medya araçlarıyla siyasi sunum yapma durumlarını incelemek.

Yukarıda verilen 4 temel amaç çerçevesinde yer alan 'alt amaçlar' şu şekildedir;

- Siyasi liderlerin sosyal medya, özelde de Twitter kimliklerini belirlemek
- 31 Mart 2019 yerel seçimleri döneminde liderlerin Twitter kullanım oranlarını ve profillerini saptamak ve karşılaştırmak
- Sosyal medyanın, özelde de Twitter'ın siyasi anlamda kullanım durumunu çözümllemek

- Liderlerin risk algısını ortaya çıkarmak, bunun için 31 Mart 2019 Yerel Seçimleri döneminde liderlerin Twitter'daki Risk-Risk Dışı Paylaşım oranlarını ve içeriklerini belirlemek

- Risk algısının lider ve ittifaklara göre değişip değişmediğini saptamak için karşılaştırma yapmak

- Siyasi söylem ve değerlerin Twitter'a yansımada durumunu belirlemek

- Hangi risk içerikleriyle söylem ve değerlerin kurgulandığını saptayıp karşılaştırmak

- Seçim paylaşım ve propagandasının Twitter'a yansımada durumunu belirlemek

- Hangi risk içerikleriyle seçim propagandasının kurgulandığını saptayıp karşılaştırmak

- 31 Mart 2019 Yerel Seçimlerinde liderlerin Twitter hesaplarında en sık kullandıkları kelimeleri ve en çok etkileşim alan tweetlerden hareketle seçmenle lider arası risk algısını oluşturan alanları saptamak

- Statüsüne göre parti üyelerinin, liderin söylemiyle olan ilişkisini belirlemek

- Twitter'ın seçim döneminde hangi şekilde ve hangi nedenlerle kullanıldığını saptamak

Araştırmanın önemine bakıldığında, risk bağlamını yeni medya aracılığıyla ele alan ve siyasetteki risk unsurlarını ortaya koyan ilk araştırma olmasında kendini gösterir. 'Risk Toplumu' karakter içeriğiyle gözetim ve denetim boyutunda ele alınan bir çalışma olması bakımından, günümüz toplumuna vurgu yapmaktadır. Dolayısıyla hem günümüz toplum yapılarının temel karakteristiği anlatılmaya hem de Türkiye özelinde bu karakteristik durum gösterilmeye çalışılmıştır. Bu anlamda çalışma, genel toplumsal düzen hakkında fikir vermektedir. Bunun yanında Türkiye özelinde bu düzenin işleyiş tarzını risk çerçevesinde siyasi alanda göstermek açısından önem arz etmektedir.

4.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırma evreni, Türkiye'de 31 Mart 2019 Yerel Seçimleri'ne giren siyasal partilerin liderlerinin Twitter hesaplarından oluşmaktadır. Türkiye'nin siyasal konjonktüründe temsil sağlaması nedeniyle ülkenin çok büyük bir kesiminin oyunu alan parti liderlerinin Twitter hesapları ele alınmıştır

Amaca uygun (amaçlı) örneklem yöntemiyle seçilen örneklem, kıstas olarak 2018 Genel Seçimlerinde en yüksek temsil yeteneğine sahip dört parti liderinden oluşmaktadır. Dört parti olarak AKP, CHP, HDP, MHP partileri, bu partilerin liderleri olarak Recep Tayyip Erdoğan, Kemal Kılıçdaroğlu, Sezai Temelli, Dr. Devlet Bahçeli'nin Twitter hesapları incelemeye alınmıştır. Zaman aralığı olarak 1 Mart 2019 – 30 Haziran 2019 tarihlerinde paylaşılan tweetler incelenmiştir.

Araştırmanın diğer ayağında, derinlemesine görüşme için İzmir ilinde, bahsedilen dört partinin İzmir İl Başkanları ya da onları temsil eden temsilcilerle görüşme yapılmıştır. Parti başkan ya da temsilcilerinin her birinden benzer verimin alınamaması neticesinde, her bir partiden bir delegeyle de derinlemesine görüşme yapılmış, bu görüşmeler seçim dönemi dışında 4 Ocak 2020 – 24 Ocak 2020 tarihleri arasında gerçekleşmiştir. Tüm görüşmelerde kayıt cihazı görüşmeciler tarafından istenmemiş, veriler not tutularak depolanmıştır

4.3. Araştırmanın Ön Kabulleri ve Soruları

Araştırma için ön kabuller; Yeni Medya Çağı'nda yaşanıldığı, teknolojinin, özelde de bilgi, iletişim-bilişim teknolojilerinin risk toplumunu yarattığı, siyasi alanın kendini risk üzerinden tanımladığı, risklerin yeni medya aracılığıyla aktarıldığı, yeni medyanın hem iktidar hem de muhalifler için gözetim-denetim yarattığı fakat aynı zamanda bundan kaçış imkanı da verdiğidir. Bu ön kabuller ve amaçlar çerçevesinde araştırmada 5 temel tema saptanmış, bu temalar çerçevesinde sorular oluşturulmuştur. Bahsedilen temalar;

1. Siyaset Alanında Liderlerin Twitter Profilleri
2. Liderlerin Risk Algısı ve Risk Alanı (Bu tema, kavramsal olarak 'Risk', 'Risk Dışı' alt temalarını içerir)
3. Risk Alanında Değerlerin Yeri (Bu tema, kavramsal olarak 'Din 've 'Parti Ülkü-Değer-Siyasi Eğilimler 'alt temalarını içerir)
4. Seçim döneminde Twitter ve Risk Alanı (Bu tema, kavramsal olarak 'Seçim ve Seçim Propagandası' alt temasını içerir)
5. Parti Söylemleri ve Taraftarların konumu.

4.4. Araştırma Yöntemi

Araştırma, iki ayaklı olarak nitelendirilebilir. Araştırmanın ilk ayağında siyasi parti liderlerinin Twitter hesapları incelenmiş, bu inceleme ile risk içeriklerine dair veri elde edilmesi planlanmıştır. Buradan elde edilen verileri desteklemek adına, araştırmanın ikinci ayağında partileri temsil eden İzmir İl

Başkanları veya başkanları temsil eden yöneticilerle derinlemesine görüşme yapılmıştır. Veri kaynağını genişletmek için her partiden bir delege ile derinlemesine görüşme gerçekleştirilmiştir. Araştırma niceliksel alanın verilerinden faydalanmakla beraber niteliksel bir araştırmadır. Araştırmada içerik analizi kullanılmış, veriler hem Microsoft Office Word dosyası olarak hem de pdf formatında alınmıştır. Kodlama sistemi uygulanmış, veriler, Microsoft Office Excel 2007 programına alınarak işlenmiştir. Programda sayılar ve yüzde oranlar istatistiksel grafikler halinde sunulmuştur. Ayrıca en sık kullanılan kelimeleri tespit etmek için çevrim içi üç programdan yararlanılmıştır. Üç programdan yararlanılma sebebi, sonuçların net olarak geçerliliğini sağlayabilmektir. Bahsedilen üç çevrimiçi programın bulunduğu siteler <http://tr.wordcounter360.com/>, <https://wordcounter.net/>, <https://onexyazilim.com/makale-analizi/> dir. Ayrıca, kelime bulutu oluşturulmasını sağlamak için de yine çevrimiçi programı içeren <https://www.wordclouds.com/> sitesi kullanılmıştır.

İçerik analizi sayesinde, görünen içerikten örtülü anlamlara ulaşılabilmektedir. Var olan göstergelerle aktarılmak istenen göstergeler arasında bir bağ vardır (Aksan, 2009'dan akt. Fidan, 2016:253). Genellikle de yazılı ve görsel verilerin analiz edilmesinde kullanılır (Fidan, 2016:254). Yazılı ve görsel basında kullanılan içerik analizinin 'okuma'ya olanak veren bu yapısı, incelenen mesajların aktarılmak istenen anlamlarını çözümlenmeye ve yorumlamaya fırsat vermektedir. Derinlemesine görüşme ise araştırmacının görüşme yaptığı kişiden aldığı cevaplardan hareketle konuyu daha da detaylandırarak incelemeye çalıştığı esnek ve keşfedici bir veri toplama tekniğidir. Araştırmacının çalışması için gerekli sonuçları çıkarmasına yardımcı olmaktadır (Tekin, 2006:103).

Araştırma için oluşturulan kodlama cetveli şu şekildedir;

Temalar;

1. Siyaset Alanında Liderlerin Twitter Profilleri
2. Liderlerin Risk Algısı ve Risk Alanı
3. Risk Alanında Değerlerin Yeri
4. Seçim Döneminde Twitter ve Risk Alanı
5. Parti Söylemleri ve Taraftarların Konumu

Temalardan yola çıkılarak, araştırmada kullanılacağı şekliyle oluşturulan alt temalar;

- A. Risk İçerikli Paylaşımlar
- B. Risk Dışı Paylaşımlar
- C. Din İçerikli Paylaşımlar
- D. Parti Ülkü-Değer-Siyasi Eğilimler Paylaşımları
- E. Seçim Paylaşımı ve Seçim Propagandası Paylaşımları

Alt temaların içerikleri aşağıda verilmiştir:

A. Risk İçerikli Paylaşımlar: Bu başlık, araştırmada aranan temel sorunun cevabını oluşturan risk algılarını içermektedir. Bu başlık ile hangi risk algısının Türk siyasetinde etkili olduğu, hangi liderin hangi risk algısına sahip olduğu sorularının yanıtları alınacak, ayrıca sosyal medyanın, özelde de Twitter'ın risk algısının yansıtılmasında rolü görülmüş olacaktır. Risk İçerikli Paylaşımlar, iki kategoriye ayrılmıştır. Bu kategorilerden ilki Toluma Yönelik Riskler, Twitter'da inceleneceği başlık olarak verildiğinde 'Topluma Yönelik Risk İçerikli Paylaşımlar'dır. İkincisi ise Kişi-Partiye Yönelik Riskler, Twitter'da inceleneceği şekliyle 'Kişi-Partiye Yönelik Risk İçerikli Paylaşımlar'dır. İlk kategori, liderlerin toplum nezdinde risk algılarını içerirken diğer kategori liderlerin hem kendileri hem de partileri nezdinde yer alan risk algısını saptayacaktır.

İki kategori, amaç doğrultusunda risk algısı alt kategorilerine, alt kategoriler de alt başlıklara ayrılmıştır. Bunlar;

1. Topluma Yönelik Risk İçerikli Paylaşımlar: Milli Güvenlik Riskleri (Alt Başlıklar olarak Terör Riskleri, Beka Riskleri, Güvenlik-Tehdit İçerikli Diğer Milli Güvenlik Riskleri), Milli Birlik Beraberlik Riskleri, Yönetim-Sistem Riskleri, Uluslararası Siyasi Riskler (Alt Başlıklar olarak Uluslararası Tartışma Riskleri, Ulus Ötesi Yandaş-Soydaş-Dindaş Çıkarları Riskleri), Hukuksal Riskler (Alt Başlıklar olarak Ulusal Hukuk Riskleri, Uluslararası Hukuk Riskleri), Ekonomik Riskler, Ahlak Temelli Riskler, Eğitim İçerikli Riskler, Çevre-Teknoloji Riskleri, Din İçerikli Riskler (Alt Başlıklar olarak Ulusal Din Riskleri- Uluslararası Din Riskleri)

2. Kişi-Partiye Yönelik Risk İçerikli Paylaşımlar: İmaj-Güvenilirlik-Algı Yönetim Riskleri, Seçim Kaybetme Riski, Kişi-Partiye Yönelik Usulsüzlük Riskleri, Parti Bütünlüğünün Bozulması Riski olarak alt kategoriler oluşturulmuştur.

B. Risk Dışı Paylaşımlar: Risk Dışı Paylaşımlar, 14 risk dışı kategorisine ayrılmıştır. Bunlar; Bayram Mesajları, Özel Gün Mesajları, Tebrik-Teşekkür-Başarı Dilekleri Paylaşımları, Başsağlığı-Geçmiş Olsun Dilekleri-Kayıp Bulunma Temennisi, Hizmetlere Yönelik Paylaşımlar, Açılış, Röportaj-Program Haber Paylaşımı, İftar Programı Paylaşımları, Uluslararası Toplantı Paylaşımları, Parti

İç-Meclis Konuşmaları, STK-Kurum-Kuruluş-Topluluk vb. Buluşma, Halk Buluşması, Başkan Tanıtımları, Diğer.

C. Din İçerikli Paylaşımlar: İçeriğinde herhangi bir alt başlık taşımamakla beraber, siyasi eğilimlerin Twitter'da yansıma durumunu, hakim olan muhafazakar eğilimin etkilerini ve Türk siyasetindeki hakim dilin niteliğini ortaya çıkarmak amacıyla oluşturulmuştur.

D. Parti Ükü-Değer-Siyasi Eğilimler Paylaşımları: İçeriğinde herhangi bir alt başlık taşımamakla birlikte, liderlerin kendi ve parti siyasi eğilimlerini Twitter'da yansıtmaya durumlarını, bu paylaşımların hangi Risk-Risk Dışı içeriklerle paylaşıldığını saptayarak siyasi risk unsurlarını ortaya çıkarmak amacıyla oluşturulmuştur.

E. Seçim Paylaşımı ve Seçim Propagandası Paylaşımları: İçeriğinde herhangi bir alt başlık taşımamakla beraber seçim paylaşımlarının Twitter'da kullanılma yoğunluğunun, yapılan paylaşımların seçim temelli olup olmadığının ve seçimlerde hangi risk algısıyla daha çok paylaşımda bulunduğu saptanması amacıyla oluşturulmuştur.

Temaların, alt temaların, kategorilerin, alt kategorilerin, alt kategori alt başlıklarının içeriğini, 122 günlük süre zarfında Twitter'da liderlerin paylaştıkları tweetler içerisinde saptanan kodlar oluşturur. Belirlenen kodlama cetveli, risk, korku, güvenlik, propaganda siyasal ikna, siyasal reklam, algı yönetimi, bilgi denetimi, imaj zedelenmesi, güvenilirlik zedelenmesi, rıza üretimi gibi kavramlar aracılığıyla şekillenmiştir. Ayrıca içerikler, teorik düzlemde belirlenen 5 alan çerçevesinde anlamlandırılacaktır. Bu alanlar; 'Siyasal Alanda Risk', 'İktidar Alanında Risk', 'Muhafiz Alanda Risk', 'Yurttaş Alanında Risk' ve 'İletişim-Bilişim Alanında Risk'tir.

Kodlama cetvelinin güvenilirliği, Kodlayıcılar Arası Güvenilirlik Testi ile yapılmış, iki farklı kodlayıcı tarafından yapılan kodlama sonucu, güvenilirlik 0.89 çıkmış, aynı kodlayıcının farklı zamanlarda yaptığı kodlamada ise 0.98 bulunmuştur. 0.80 ve üzeri değerler, güvenilirliğin sağlandığını gösterir.

4.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmada göze çarpan önemli sınırlılıklardan biri, derinlemesine görüşme sırasında katılımcılarının son derece temkinli hareket etmeleridir. Görüşmedeki katılımcıların, parti söylemiyle aksi düşünceye sahip olsalar bile parti söylemine yakın olabilecek şekilde söylemlerini değiştirdikleri görülmüştür. Ayrıca derinlemesine görüşme sırasında bazı sorular 'sakıncalı' bulunmuş ve bu nedenle 'yüzeysel' cevaplar verilmiştir. Bununla beraber derinlemesine

görüşmenin yapıldığı süreçlerde özellikle iktidar ve ana muhalefet partisinde yapılan görüşmeler katılımcıların yoğunluğundan dolayı, beklenen düzeyde verim alınarak yapılamamıştır.

4.6. Araştırma Bulguları ve Değerlendirmesi

Bu bölümde 'Liderlerin Twitter Profilleri ve Kullanım Oranları', 'Liderlerin Tweet Değerlendirme Kategorileri', 'Liderlerin Karşılaştırmalı Tweet Değerlendirme Kategorileri', 'Liderlerin Tweetlerinde En Sık Kullandıkları Kelimeler' ve 'En Yüksek Yorum-Retweet-Beğeni Alan Tweet Paylaşımlarının Değerlendirmesi' başlıkları üzerinden amaçlar doğrultusunda inceleme yapılmıştır.

Twitter kullanım demografisinde Erdoğan'ın diğer liderlere kıyasla çok daha yoğun Twitter kullanımının olduğu görülmüştür. Ardından Kılıçdaroğlu, Temelli ve Bahçeli olarak sıralanmıştır. En yüksek paylaşımlar, seçimlerin yapılacağı ayda görülmüştür. Bu açıdan Twitter'ın siyasi iletişim aracı olarak kullanıldığı görülebilir. Paylaşımların risk içeriklerine bakıldığında ise genel olarak Risk Dışı Paylaşımların düşük bir farkla daha yüksek olduğu görülmüştür. Paylaşımlarda linkler ve video gösterimleri risk dışı sayıldığı için oran, bu şekilde görülmektedir. Risk İçerikli Paylaşımlarda Topluma Yönelik Risk İçerikli Paylaşımların daha yüksek olduğu saptanmıştır. En fazla paylaşılan riskler Milli Güvenlik Riskleri, Uluslararası Siyasi Riskler ve İmaj-Güvenilirlik-Algı Yönetim Riskleridir. Demografik bulgulardan hareketle, risk çerçevesinde paylaşım yapıldığının, özellikle topluma yönlendirilmiş, soyut nitelikli risklerin aktarıldığı ve hissedildiği belirtilebilir. Ayrıca risk temelli yaklaşımın siyasette hakim olduğu, bunun da yeni medya aracılığıyla şekillendirilip sunulduğu görüşü, demografik verilerde görülebilmektedir.

Liderler tek tek incelendiğinde Erdoğan, en fazla Halk Buluşması koduyla paylaşımlarda bulunmuş, bu nedenle Risk Dışı Paylaşımları da daha yüksek görünmüştür. Risk İçerikli Paylaşımlarında Topluma Yönelik Risk İçerikli Paylaşımlar daha fazladır. Sağ parti olarak, askeri ve siyasi güvenlik temelli, birlik beraberlik düzleminde yapılan korku politikasıyla propaganda yaptığı belirlenmiştir. Ayrıca iktidar olarak eleştirilere karşı güvenilirlik kaybı riskinin de hissedildiği saptanmıştır. Erdoğan'ın her 4 tweetinden biri Din İçerikli Paylaşımlardır. Bu anlamda partinin muhafazakâr görünümünün Twitter'da vücut bulduğu, yeni medyanın siyasi söylem için oldukça işlevsel bir alan olduğu yorumu yapılabilir. Erdoğan'ın her üç tweetinden neredeyse biri Parti Ülkü-Değer-Siyasi Eğilimler Paylaşımları olup, bu paylaşımlar topluma yönelik risklerle sunulmuştur. Siyasi eğilimlerin Twitter'a yansıtıldığı, bunların da daha çok soyut,

güvenlik içerikli korku politikasıyla kurgulandığı belirlenmiştir. Her üç paylaşımdan biri, Seçim Paylaşımı ve Seçim Propagandası Paylaşımlarıdır. Yoğun seçim paylaşımında bulunmuştur. Derinlemesine görüşme verileri de benzer bulguları içermektedir. Güvenlik temelli risklerin, temsilci ve delegeyle yapılan derinlemesine görüşmede de başat olduğu görülmüştür. Genel olarak muhafazakâr, liberal ve iktidar partisi olarak siyasi propagandanın daha çok askeri ve siyasi güvenlik çerçevesinde yapıldığı sonucuna ulaşılabilir. İktidar alanında risk çözümlenmesinde bahsedildiği gibi daha çok 'soyut', güvenlik temelli riskler üzerinde durulmuş, paylaşım demografisinde de belirlendiği gibi risklerin paylaşımlarda büyük bir yer kaplaması neticesinde, riskler üzerinden iktidar çevresinde 'çekirdekleşme' beklentisinin var olduğu belirlenmiştir.

İkinci olarak incelenen Kılıçdaroğlu'nun tweetlerinde, en fazla Röportaj-Program Haber Paylaşımı kodlu paylaşımlara rastlanmıştır. Risk-Risk Dışı Paylaşımları karşılaştırıldığında, Risk Dışı Paylaşımlarının büyük bir oranla fazla olduğu görülmüştür. Özellikle mart ayında yapılan paylaşımların, tüm paylaşımlarının %62'sini oluşturuyor olması, daha çok seçime yönelik miting ve duyuru içerikleriyle paylaşımlarda bulunduğunu göstermiştir. Genelde yeni medyanın, özede Twitter'ın seçim amacıyla kullanıldığı sonucu ortaya çıkmıştır. Risk içeriklerinden Topluma Yönelik Risk İçerikli Paylaşımlar, Kişi-Partiye Yönelik Risk İçerikli Paylaşımlara göre daha fazladır. En çok dikkat çeken risk algısı, Yönetim-Sistem Riskleridir. Sistemin hem teorik hem de pratikte sorunsal olduğuna yönelik eleştiriler Twitter'da yer almıştır. Güvenliğe yönelik risk algısının düşük olduğu görülmüştür. İşleyiş ve sisteme yönelik riskler üzerinden otoriterlik, adaletsizlik ve usulsüzlük temellerinde korku politikasıyla propaganda yapılmış, bu riskler hissedilmiştir. 10 paylaşımın sadece 1,6 kadarı Din İçerikli Paylaşım alanında yer almıştır. Partinin laiklik ilkesinin Twitter'da yansıtıldığı, dolayısıyla yeni medya organlarının, özede Twitter'ın, siyasiler için kendilerini yayınlama aracı olarak kullanıldığı belirlenmiştir. Her üç paylaşımın birinden hemen azı Parti Ülkü-Değer-Siyasi Eğilimler Paylaşımlarıdır. Sisteme yönelik otoriterlik sorunları, adalet ve usulsüzlük üzerinden korku politikasıyla değerler kurgulanıp sunulmuştur. Her 2 paylaşımın 1.6'sı Seçim Paylaşımı ve Seçim Propagandası Paylaşımlarıdır. Çok yüksek olan bu oran, Kılıçdaroğlu'nun seçim çalışmalarında Twitter'ı oldukça önemseydiğini göstermektedir. Temsilci ve delegeyle yapılan derinlemesine görüşme verilerinde de benzer bulgular elde edilmiştir. Temsilci ve delegenin paylaştığı risk içeriklerinin öncelikleri farklı olsa da somut temelli risklerin ön planda tutulduğu gözlemlenmiştir. Genel olarak muhalif alan risklerinde bahsedildiği gibi daha çok 'somut' riskler içeriğiyle, yönetsel ve hukuksal risklere önem verilmiştir.

Temelli incelendiğinde, tweetlerinde kodlardan en fazla Röportaj-Program Haber Paylaşımı görülmüştür. Paylaşımının büyük çoğunluğunun Risk İçerikli Paylaşımlar olduğu saptanmıştır. Risk İçerikli Paylaşımlarda Kişi-Partiye Yönelik Risk İçerikli Paylaşımların Topluma Yönelik Risk İçerikli Paylaşımlara göre daha fazla olduğu belirlenmiştir. Bu anlamda Temelli dört lider içinde taktır. Partinin hukuki anlamda yaşadığı fiili süreç, Twitter'a da yansımış, varoluşun kesintiye uğraması riski en belirgin risk olarak görülmüştür. Daha önce belirtildiği gibi siyasi alanın görünümü doğrudan yeni medya araçlarıyla yansıtılmış ve bu çerçevede politika oluşturulmuştur. Risk algısı, temelde kişiye ve partiye yapılan usulsüzlük ve hukuksuzluklar üzerinden korku politikasıyla sunulmuştur. Her yüz paylaşımdan sadece sekizi Din İçerikli Paylaşımlardandır. Bu durum partinin söyleminin Twitter'a yansıtıldığının açık bir ifadesi olarak okunabilir. Her iki paylaşımdan birinden biraz fazlası Parti Ülkü-Değer-Siyasi Eğilimler Paylaşımlardır. Değerler risk ile usulsüzlükler üzerinden kurgulanan korku politikasıyla oluşturulmuştur. Her üç paylaşımından birinden biraz fazlasının Seçim Paylaşımı ve Seçim Propagandası Paylaşımı olduğu belirlenmiştir. Seçim propagandası da Kişi-Partiye Yönelik Risk İçerikli Paylaşımlar ile yönetim-adalet-usulsüzlükler çerçevesinde korku propagandası ile yapılmıştır. Temsilci ve delegeyle yapılan derinlemesine görüşmelerde lider görüşünden sapmalar görülmüştür. Riskler konusunda somut risklerin ve partiye yönelik risklerin yoğunluğu konusunda hemfikir olursa da sosyal medyanın seçim alanındaki etkinliği konusunda fikir ayrılıkları belirlenmiştir. Genel olarak daha çok muhalif alanda bahsedilen riskler çerçevesinde 'somut' riskler görülmüş, yeni medya ve özelde Twitter yayım aracı olarak kullanılmış, risk temelli yaklaşım belirlenmiştir.

Son olarak incelenen Bahçeli, tweetlerinde kodlardan en fazla Özel Gün Mesajlarında bulunmuştur. Ardından Terör Paylaşımlarının geldiği görülmektedir. Risk-Risk Dışı Paylaşımlara bakıldığında Risk İçerikli Paylaşımlarının son derece yüksek olduğu belirtilebilir. Bu görünüm, savunulduğu gibi siyasi alanda propagandanın risk içerikleriyle yapıldığının bir tezahürünü sergilemektedir. Risk İçerikli Paylaşımlarda, Topluma Yönelik Risk İçerikli Paylaşımların yüksek olduğu belirlenmiştir. Büyük bir farkla Millî Güvenlik Riskleri, risk algısını oluşturmuştur. Muhafazakâr, Türk-İslam sentezi ideolojiye sahip olarak, güvenlik temelli, 'soyut' riskler çerçevesinde, ayrıca risk içeriği oldukça yoğun olan paylaşım sistemiyle Twitter'da sunum ve propaganda yapılmıştır. Özellikle de Terör alanına dair risk paylaşımları son derece yüksektir. Bahçeli'nin sağ parti lideri olması ve Türk-İslam sentezi görüşüne sahip bir parti olması, Din İçerikli Paylaşımlarda kendini göstermiş, iki paylaşımın neredeyse biri dinsel içerik taşımıştır. Her iki paylaşımın neredeyse biri Parti Ülkü-Değer-Siyasi Eğilimler paylaşımlardır. Yüksek bir oranla Topluma Yönelik Risk İçerikli Paylaşımlar ile değerler sunulurken ülküyü

oluşturan riskler, çok yüksek bir oranla Milli Güvenlik Riskleri olmuştur. Dolayısıyla parti değerleri, güvenlik korkusu temelinde kurgulanmış ve sunulmuştur. Her üç paylaşımdan birinden biraz fazlası Seçim Paylaşımı ve Seçim Propagandası Paylaşımlarıdır. Seçime yönelik paylaşımlarda Kişi-Partiye Yönelik Risk İçerikli Paylaşımlar, Topluma Yönelik Risk İçerikli Paylaşımlara üstün gelmiştir. İl temsilcisi ve delegeyle yapılan derinlemesine görüşmelerde, kimi noktalarda (özellikle ittifak alanına dair) eğilimin benzer yönlü olmasa da benzer yöne kaydırılmaya çalışıldığı saptanmıştır. Bu durum lidere bağlılığın bir sembolü olarak okunabilir. Temelde de risk alanları konusunda lider-temsilci-delege üçlüsünün soyut, güvenlik temelli risklerin başat olması noktasında hemfikir oldukları belirtilebilir. Genel olarak parti değerlerinin risk temeliyle oluşturulduğu, sunulduğu, bu çerçevede yeni medya organlarının, özelde Twitter'ın siyaset için sunum pratiği olma konusunda önemli bir işlevinin olduğu belirtilebilir.

Liderler karşılaştırıldığında, en fazla Risk İçerikli Paylaşım gerçekleştiren Erdoğan olurken, kendi tweet oranına göre en fazla risk paylaşımında bulunan Bahçeli olmuştur. Topluma yönelik Risk İçerikli Paylaşımları, sağ parti liderleri olan iktidar ittifakının muhaliflere göre çok daha fazla paylaştığı görülmüştür. Muhaliflerin, kişi-partiye yönlendirilmiş korku temelinde yönetsel, hukuksal alanlara yönelik somut risklerle propagandada buldukları saptanmıştır. Din İçerikli Paylaşımlarda iktidar ittifakının çok daha yoğun paylaşımında bulunduğu, parti değerlerinin yansıtılmasında Erdoğan-Temelli-Bahçeli-Kılıçdaroğlu, seçime dair paylaşımlarda ise Erdoğan-Kılıçdaroğlu-Temelli-Bahçeli sıralamasının olduğu belirlenmiştir. Genel olarak Twitter'ın siyasal alanda aktif şekilde kullanılan bir araç olduğu, seçimlerde risk çerçevesinde propagandanın, Twitter zemininde kendine yer bulduğu belirtilebilir.

Son hamle olarak, liderlerin en çok kullandıkları kelimeler ve en çok yorum-retweet-beğeni alan tweetlerin Risk-Risk Dışı Paylaşımlar olma durumları incelenmiştir. Dil ideoloji taşıdığı için en çok kullanılan kelimelerle liderlerin yaklaşımlarına yönelik alt metinleri ortaya çıkarmak, risk konumlarını incelemek ve Twitter'ın alt metinleri sunma konusundaki yeri tanımlanmak istenmiştir. En çok yorum-retweet-beğeni alan tweetlerin incelenmesi ise liderleri takip eden kitlelerin liderlerin risk algılarıyla aynı düzlemde olup olmadıklarının ve kitlelerin risk algılarının ne olduğunun ortaya çıkarılmasına yöneliktir. Çözümlemeler sonucunda en çok kullanılan kelimelere bakıldığında, liderin ve partinin ideolojisinin gerekliliklerini içeren ve siyasi eğilimlerle paralel olan kelimelerin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum, siyasi erklerin yeni medya araçlarıyla, özelde Twitter ile düşünsel sistemlerini sunup yaydıkları, bu alanda

propaganda yaptıkları, risk içerikleri sundukları ve risk içeriklerini Twitter aracılığıyla yansıttıkları sonucunu oluşturmaktadır. Ayrıca lider ile takip eden kitle arasındaki bağıın oldukça organik olduğu, risk içerikleri konusunda aynı risk düzleminin paylaşıldığı görülmüştür. Dolayısıyla risk algısı üretilir, sunulur ya da var olan risk algısı derinleştirilerek propaganda yapılır, bu düzlemde meşruluk sağlanıp korku politikası yeniden üretilir.

Sonuç

Genel anlamda teknolojinin, özel anlamda iletişim-bilişim teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte ciddi bir değişim süreci yaşanmıştır. Değişim süreci, toplumsal hayatın her alanına nüfuz etmiş, siyasetin ve siyasetin iletişim tarzının dönüşümüne neden olmuştur.

Siyasetin ve iletişiminin dönüşümü, birçok nedene ek olarak teknolojinin gelişimiyle birlikte oluşan yeni risk alanlarına, risklerle dolu bir dünyanın içeriğine vurgu yapmaya yönelmiş, korku altyapısıyla kurulmuş bir siyaset tarzı oluşmuştur. Bu dönemi en iyi açıklayan düşüncelerin de Foucault ve Beck çerçevesinde geliştirildiği düşünülmüştür. Siyaset, toplumsal hayatın her alanında derinleşmiş 'risk 'olgusunu kullanarak, bunu yeni bir çağ olarak nitelendirilebilecek olan 'Yeni Medya Çağı'ında yeni medyanın olanaklarıyla sunma pratiğine geçmiştir. Bu anlamda, özellikle Twitter'ın rolü son derece önemlidir. Bu nedenle, siyasi erklerin risk temelli siyaset yapma pratikleri, Twitter üzerinde, özellikle seçim döneminde araştırılmıştır. Ayrıca derinlemesine görüşmeler yapılarak risk içerikleri sunulmaya çalışılmıştır.

Sonuç olarak, siyasi erklerin risk içeriklerini, siyasal eğilime uygun olarak kurguladıkları, bu içeriklerle propaganda yaptıkları, bu çerçevede yeni medya araçlarını, özelden de Twitter'ı kullandıkları belirlenmiştir. Ancak hala geleneksel siyaset iletişiminin de devam ettiği görülmüştür. Bununla beraber temelde Türkiye'de genel olarak demokrasinin ve aynı zamanda parti içi demokrasinin geliştirilmesi gerektiği belirlenmiştir. Fikirlerin özgürce sunulabilmesi için ortamın daha uygun hale getirilmesi gereksiniminin olduğu ortaya çıkmıştır.

Genel anlamda, Yeni Medya Çağı'nın siyasi söylemindeki risk algısı çözümlenmek istenmiş, bu çerçevede 31 Mart 2019 Yerel Seçimleri döneminde siyasi liderlerin Twitter kullanım analizleri yapılmış, derinlemesine görüşme verilerinin katkısıyla Türk siyasi risk haritası çıkarılmış, siyaset-risk ilişkisi ortaya koyularak siyasetin içinde riskin konumu belirlenmiş, Yeni Medya Çağı'ında siyaset alanının yeni medya araçlarıyla özelden de Twitter üzerinden siyasi sunum yapma durumları saptanmıştır.

Çıkar Çatışması Bildirimi: Yazar, çıkar çatışması bildirmemiştir.

Kaynakça

- Beck, U., (2013). *Siyasallığın İcadı*, Çev. Nihat Ülner, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Bekiroğlu O. & Bal E., (2014). *Siyasal Reklamcılık*, Konya: Literatürk Yayınları.
- Bilgin, S., Kooij F., (2006). Savaştan İstihdama, Terör Yaşamış Kadınlar: Hollanda Anlatıları, Firdevs Gümüšoğlu, (Der.) *Terör, Şiddet ve Toplum*, İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Çetin, H., (2012). *Korku Siyaseti ve Siyaset Korkusu*, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Çoban, S., (2009). Yeni Toplumsal Hareketler ve İktidar Sorunu, Küreselleşme, Direniş, Ütopya, Barış Çoban, (Der.) *Yeni Toplumsal Hareketler; Küreselleşme Çağında Toplumsal Muhalefet*, İstanbul: Kalkedon Yayınları.
- Fidan, Z., (2016). *Teknoloji ve Siyasal İletişim, Seçim Kampanyalarında Yeni İletişim Teknolojilerinin Kullanımı*, Konya: Literatürk Yayınları.
- Foucault, M., (2011). *Özne ve İktidar: Seçme Yazılar 2.*, Çev. Işık Ergüden, Osman Akınhay, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Furedi, F., (2017). *Korku Kültürü; Risk Almamanın Riskleri*, Çev. Barış yıldırım, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Günerigök, M., (2018). *Risk Toplumu ve Din: Yeni Bir Sosyolojiye Doğru*, Ankara: Maarif Mektepleri Yayınları.
- Işık, G., (2015). *Sanaldan Sokağa Toplumsal Hareketler: Nükleer Santral Karşıtı Bir Toplumsal Hareketin Analizi*, Ankara: Nobel Yayınları.
- Kıroğlu, G., (2006). *Şiddet, Terör ve Toplum*. Firdevs Gümüšoğlu (Der.), *Terör, Şiddet ve Toplum*, İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Lievrouw, L. A. & Livingstone, S., (2007). The Social Shaping and Consequences of ICTs, *The Handbook of New Media*, London.
- Özdağ, Ü., (2016). *Algı Yönetimi; Propaganda Psikolojik Savaş, Örtülü Operasyon ve Enformasyon Savaşı*, Ankara: Kripto Yayınları.
- Tahirov, A., (2009), Bilgisayar Destekli Bilgi Sistemleri, *Azerbaycan Bakü: Journal of Qafqaz University* N. 27,
- Tekin, H. H., (2006), Nitel Araştırma Yönteminin Bir Veri Toplama Tekniği Olarak Derinlemesine Görüşme, *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 3(13), 101–116
- Üvez, F. (2014). Medya ve Risk Toplumu İlişkisi Bağlamında Terör Haberlerinin Analizi. Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.